

Бурцев Д. В.

ORCID: 0000-0002-4681-9148

доктор філософії,

молодший науковий співробітник відділу сучасного Сходу

Інститут сходознавства імені А. Ю. Кримського

Національної академії наук України

м. Київ, Україна

КИТАЙ ЯК НОВА МОРСЬКА СИЛА (SEA POWER) У МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ

Ключові слова: КНР, міжнародні відносини, морська сила.

Традиційні геополітичні теорії хоча й базуються на принципі географічності, проте мають історію розвитку, закладену ще наприкінці XIX століття Альфредом Мехеном. У своїх працях “Вплив морської сили на історію (1660–1783)” (1890), “Вплив морської сили на Французьку революцію та імперію” (1897) Мехен увів основні критерії, за якими країну можна зарахувати до групи *морських* чи *континентальних*:

1. Вигідне географічне положення;
2. Зручні берегові лінії, багаті природні ресурси та сприятливий клімат;
3. Обсяг території;
4. Населення, достатньо численне для захисту своєї території;
5. Суспільство зі здібностями до використання моря та комерційного підприємництва;
6. Уряд із впливом на домінування на морі [4].

Стаття Шао Юнліня (邵永灵) та Ши Їньхуня (时殷弘) “Доля гібридних морських та континентальних країн новітньої Європи та сучасний Китай” (近代欧洲陆海复合国家的命运与当代中国的选择) не говорить прямо, проте дає суттєвий натяк на те, що Китай вже в той період мав значні амбіції стати одним із ключових міжнародних акторів, спираючись саме на погляди Мехена [7].

У 2003 році Сюй Ціюй (徐弃郁) дійшов таких висновків:

– Морська міць залежить від географічних факторів, зокрема флоти мають розміщуватися в таких місцях, де їх було б складно заблокувати та/або знищити ворогу;

– Перед початком дій країні вкрай потрібно мати чітку стратегію, розраховану на десятиліття вперед;

– Нова зростаюча сила не має створювати занепокоєння для наявного гегемона. Крім того, вона має створювати союзи з подібними зростаючими акторами [6].

Ще один аспект, який розглядався китайськими теоретиками, полягав у тому, що потрібно зберігати баланс сил у регіоні чи хоча б не викликати занепокоєння в регіональних сусідів та створення ними альянсів. Також до таких альянсів може доєднатись і наявний гегемон [4].

У 2013 році ми бачимо новий етап зрілості стратегії розвитку Китаю, а саме становлення його як потужної сили, яка має суміщати елементи континентальної та морської держави [3].

Розвиток ідеї Китаю як морської держави впливає з кількох потреб:

1. Потреба в забезпеченні національної безпеки; 2. Потреба в економічному розвитку; 3. Потреба у трансформації геополітичного ландшафту [1].

Починаючи з певного періоду, китайські вчені перестали говорити про створення Китаю як “обмеженої морської держави” і стали називати Китай “великою морською державою”. А проте китайські джерела й далі згадують про ключові вразливі місця, пов’язані з його перетворенням на “композитну сухопутно-морську державу”:

1. Подвійна вразливість із суші та моря; 2. Розподіл національних ресурсів на сухопутний та морський домени; 3. Постійний характер труднощів у підтримці уваги до стратегії океану; 4. Створення сухопутно-морського союзу, утвореного великими морськими державами за підтримки континентальних сил [8].

Кожна з держав, що має вихід до моря, може вважатися морською силою, проте ми маємо пам’ятати, що потужність цієї сили є дуже різною. Що ж до Китаю, то створення потужного військово-морського флоту, який включає авіаносні з’єднання, що має і може собі фінансово дозволити не кожна держава, яка має військово-морський флот, може вважатись бажанням мати можливість проєціювати силу та вплив не лише в регіональному масштабі, а й глобально.

Література:

1. 杨震, 石家铸, 王萍. 海权视阈下中国的海洋强国战略与海军建设. 长江论坛. 2014.2月. 第2期. 72–76页.

2. Manship H. K. Mahan’s Concepts of Sea Power: A lecture delivered at the Naval War College on 23 September 1963 // Naval War College Review. – Vol. 16. Issue 5. P. 15–30.

3. 刘中民. 中国海洋强国建设的海权战略选择——海权与大国兴衰的经验教训及其启示. 太平洋学报. 2013.8月. 21卷, 第8期. 74-83页.

4. 吴征宇. 海权与陆海复合型强国. 世界经济与政治. 2012.2月. 第2期. 8-50页.

5. 徐弃郁. 海权的误区与反思. 战略与管理. 2003.10月. 第5期. 15-23页.

6. 邵永灵, 时殷弘. 近代欧洲陆海复合国家的命运与当代中国的选择. 世界经济与政治. 2000.10月. 第10期. 47-52页.

7. 郑义炜, 张建宏. 论陆海复合型国家发展海权的两难困境. 太平洋学报. 2013.3月. 第21卷, 第3期. 59-67页.

UDC 339.9(510)+338.2 (510)

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-414-9-28>

Golod V. Yu.

ORCID: 0000-0002-2853-0359

Ph.D. in Economics, Junior Fellow

A. Yu. Krymskyi Institute of Oriental Studies

of the National Academy of Sciences of Ukraine

Kyiv, Ukraine

OBSERVING THE UYGHUR IDENTITY THROUGH KASHGAR

Key words: Uyghurs, Xinjiang, Kashgar, China state, Sinicization.

Kashgar is perhaps the best place to observe the daily life of the Uyghur people and their interaction with the Chinese state today. It is one of the westernmost cities in the Xinjiang Uyghur Autonomous Region (XUAR), predominantly populated by Muslim Uyghurs. This area, an oasis of the ancient Silk Road, retains its historical charm despite rapid urbanization and modernization.

Landing at the new Kashgar airport, the city's transformation was evident, yet road signs in both Chinese and Uyghur, along with the distinct physical appearances and clothing of the people, confirmed Xinjiang's unique identity.

High-tech surveillance and the visible presence of police and military officials significantly impact residents and travelers, reflecting the government's concern over potential separatist activities. Last year, Thomas Heberer and Helwig Schmidt-Glintzer's article in the Swiss newspaper *Neue*